

حقوق جزای عمومی

جلد نخست

دکتر محمدعلی اردبیلی

استاد دانشکده حقوق دانشگاه شهید بهشتی

به همسر

به پاس بزرگواری و فداکاری‌هایش

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۱۳
پیشگفتار (ویراست دوم).....	۱۷
پیشگفتار (ویراست سوم).....	۱۹
پیشگفتار (ویراست چهارم).....	۲۱

بخش نخست: بزه (جرم) و بزهکار

درآمد.....	۲۵
جرم کیفری و جرم مدنی.....	۲۸
جرم کیفری و جرم انتظامی.....	۳۰

فصل نخست: عناصر تشکیل دهنده جرم

گفتار نخست: عنصر قانونی.....	۳۵
الف) لزوم عنصر قانونی.....	۳۵
اصل قانونی بودن جرم و مجازات.....	۳۵
مبانی لزوم قانونی بودن.....	۳۸
۱. مفهوم عنصر قانونی.....	۳۹
۲. کاربرد اصل قانونی بودن جرایم و مجازات‌ها.....	۴۰
○ کاربرد اصل قانونی بودن در تعیین جرایم و حالت خطرناک.....	۴۰
○ کاربرد اصل قانونی بودن در تعیین مجازات‌ها و اقدامات تأمینی.....	۴۳
۳. نتایج اصل قانونی بودن جرایم و مجازات‌ها.....	۴۸

۶ □ حقوق جزای عمومی - جلد نخست

- تفسیر مضیق قانون کیفری ۴۸
- روش تفسیر لفظی ۵۴
- روش تفسیر غایی ۵۶
- روش تفسیر قیاسی ۶۲
- عطف بماسبق نشدن قانون کیفری ۶۴
- عطف بماسبق نشدن قوانین کیفری ماهیتی ۶۶
- قلمرو اجرای ماده ۱۰ قانون مجازات اسلامی ۷۰
- تعیین زمان وقوع جرم ۷۲
- جرم مستمر، جرم به عادت، تعدد واقعی جرم و تکرار جرم ۷۲
- عطف بماسبق نشدن قوانین کیفری شکلی ۷۶
- قوانین مربوط به تشکیلات و صلاحیت دادگاه‌ها ۷۷
- قوانین مربوط به نحوه دادرسی ۸۰
- (ب) زوال عنصر قانونی: اسباب اباحه ۸۲
- ۱. اضطرار ۸۳
- ادله اضطرار ۸۴
- مبانی اضطرار ۸۵
- بیش ذهنی ۸۵
- بیش عینی ۸۶
- اضطرار در قوانین کیفری موضوعه ۸۷
- شروط تحقق اضطرار ۸۷
- بروز خطر شدید ۸۷
- ضرورت ارتکاب جرم ۸۸
- عدم مداخله عمدی مرتکب در ایجاد خطر ۸۹
- تناسب جرم با خطر موجود ۸۹
- نداشتن وظیفه مقابله باخطر ۹۰
- آثار اضطرار ۹۱
- ۲. حکم قانون و امر آمر قانونی ۹۲

فهرست مطالب □ ۷

○ حکم قانون	۹۳
○ امر قانونی مقام ذی صلاح	۹۸
حدود مسئولیت آمر و مأمور در اجرای حکم قانون	۱۰۵
۳. رضایت مجنی علیه	۱۰۵
اصل بی تأثیری رضایت مجنی علیه در ماهیت جرم	۱۰۶
تأثیر استثنایی رضایت مجنی علیه در ماهیت جرم	۱۰۷
○ تأثیر رضایت مجنی علیه در عدم تحقق جرم	۱۰۷
○ رضایت مجنی علیه شرط اباحه عمل	۱۰۹
عمل جراحی یا طبّی	۱۰۹
عمل جراحی یا طبّی مشروع	۱۰۹
رضایت مجنی علیه	۱۱۱
رعایت مقرّرات پزشکی و موازین فنی و علمی	۱۱۳
اخذ براءت	۱۱۳
عملیات ورزشی	۱۱۴
عملیات ورزشی و حوادث ناشی از آن	۱۱۶
عدم نقض مقرّرات ورزشی	۱۱۷
عدم مخالفت مقرّرات ورزشی با موازین شرعی	۱۱۸
۴. دفاع مشروع	۱۱۹
ادله دفاع مشروع	۱۱۹
مبانی دفاع مشروع	۱۲۱
شروط تحقق دفاع مشروع	۱۲۲
○ در شروط تجاوز	۱۲۳
تجاوز یا خطر فعلی یا قریب الوقوع	۱۲۳
تجاوز غیرقانونی	۱۲۴
○ در شروط دفاع	۱۲۵
ضرورت دفاع	۱۲۶
دفاع برای ردّ تجاوز و خطر ناشی از رفتار غیر	۱۲۷

۸ □ حقوق جزای عمومی - جلد نخست

۱۲۸.....	رعایت مراحل دفاع
۱۲۹.....	موضوع تجاوز
۱۳۰.....	○ تجاوز به نفس
۱۳۰.....	○ تجاوز به عرض
۱۳۰.....	○ تجاوز به ناموس
۱۳۱.....	○ تجاوز به مال
۱۳۱.....	○ تجاوز به آزادی تن
۱۳۱.....	دفاع از دیگری
۱۳۲.....	آثار دفاع مشروع
۱۳۵.....	گفتار دوم: عنصر مادی
۱۳۶.....	الف) ماهیت رفتار مادی
۱۳۷.....	۱. رفتار
۱۳۷.....	○ فعل
۱۳۸.....	○ ترک فعل
۱۳۸.....	○ جرم فعل ناشی از ترک فعل
۱۴۰.....	۲. حالت
۱۴۱.....	۳. اوضاع و احوال
۱۴۲.....	ب) دوام رفتار مادی
۱۴۲.....	۱. از حیث مدت مرور زمان تعقیب
۱۴۳.....	۲. از حیث تأثیر قانون جدید
۱۴۳.....	۳. از حیث صلاحیت دادگاه
۱۴۳.....	۴. از حیث اعتبار امر مختوم
۱۴۴.....	پ) شمار رفتار مادی
۱۴۵.....	۱. تأثیر مرور زمان
۱۴۵.....	۲. تعیین دادگاه صلاحیتدار
۱۴۶.....	۳. تأثیر قانون جدید

فهرست مطالب □ ۹

۱۴۶.....	ت) نتیجه رفتار مادی.....
۱۴۸.....	۱. شروع به جرم (مقید).....
۱۵۱.....	○ شروط تحقق شروع به جرم.....
۱۵۱.....	شروع به اجرای جرم.....
۱۵۲.....	○ تمیز اعمال مقدماتی از شروع به اجرا.....
۱۵۷.....	عدم انصراف ارادی.....
۱۶۰.....	○ محال بودن جرم.....
۱۶۲.....	○ عقیم ماندن جرم.....
۱۶۳.....	۲. شروع به جرم (مطلق).....
۱۶۵.....	۳. مجازات شروع به جرم، جرم محال و جرم عقیم.....
۱۶۵.....	○ مجازات شروع به جرم.....
۱۶۹.....	○ مجازات جرم محال و جرم عقیم.....
۱۷۰.....	گفتار سوم: عنصر روانی.....
۱۷۱.....	الف) عمد.....
۱۷۲.....	۱. آگاهی.....
۱۷۴.....	۲. اراده.....
۱۷۶.....	۳. شروط تحقق عمد.....
۱۷۹.....	۴. عمد و انگیزه.....
۱۸۲.....	۵. چگونگی و درجات عمد.....
۱۸۲.....	○ سوء نیت عام و سوء نیت خاص.....
۱۸۳.....	○ سوء نیت معین و سوء نیت نامعین.....
۱۸۶.....	ب) تقصیر کیفری.....
۱۸۹.....	۱. اقسام تقصیر.....
۱۹۱.....	○ بی احتیاطی.....
۱۹۱.....	○ بی مبالاتی.....
۱۹۲.....	○ عدم مهارت.....

- عدم رعایت نظامات دولتی ۱۹۲
- ۲. تمایز میان تقصیر کیفری و تقصیر خلافتی ۱۹۳
- ۳. رابطه علیت ۱۹۶
- نظریه خطای کیفری همچون شرط ضروری نتیجه ۱۹۸
- نظریه خطای کیفری همچون شرط نزدیک و بی واسطه نتیجه ۲۰۰
- نظریه خطای کیفری همچون شرط پویای نتیجه ۲۰۱
- نظریه خطای کیفری همچون شرط مناسب نتیجه ۲۰۲

فصل دوم: طبقه‌بندی جرایم

- گفتار نخست: طبقه‌بندی جرایم بر حسب عنصر قانونی ۲۰۶
- الف) جرایم سیاسی و جرایم عمومی ۲۰۷
- ۱. ضابطه تشخیص جرایم سیاسی ۲۰۸
- دیدگاه جرم‌شناختی ۲۰۹
- دیدگاه حقوقی ۲۱۲
- ضابطه عینی ۲۱۲
- ضابطه ذهنی ۲۱۴
- ۲. فواید حاصل از تشخیص جرایم سیاسی ۲۱۷
- حقوق کیفری بین‌الملل ۲۱۷
- حقوق کیفری داخلی ۲۱۸
- ب) جرایم نظامی و جرایم عمومی ۲۲۱
- ۱. ضابطه تشخیص جرایم نظامی ۲۲۲
- ۲. فواید حاصل از تشخیص جرایم نظامی ۲۲۴
- حقوق کیفری بین‌الملل ۲۲۵
- حقوق کیفری داخلی ۲۲۶
- گفتار دوم: طبقه‌بندی جرایم بر حسب عنصر مادی ۲۲۸
- الف) طبقه‌بندی جرایم به اعتبار شیوه ارتکاب آن ۲۲۸

فهرست مطالب □ ۱۱

۲۳۰.....	(ب) طبقه‌بندی جرایم به اعتبار نتیجه ارتکاب آن.....
۲۳۱.....	(پ) طبقه‌بندی جرایم به اعتبار لحظه مشاهده عنصر مادی.....
۲۳۴.....	گفتار سوم - طبقه‌بندی جرایم بر حسب عنصر روانی.....
۲۳۴.....	الف) جرایم عمدی و جرایم غیرعمدی.....
۲۳۶.....	ب) جرایم ساده و جرایم مرتبط.....
۲۴۱.....	کتابنامه.....
۲۴۱.....	الف - فارسی و عربی.....
۲۴۴.....	ب - فرانسوی.....
۲۴۷.....	واژه‌نامه.....
۲۵۱.....	موضوع‌نامه.....